

UDK 336.2/349.2

Novi Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti

Božo Prelević, dipl. iur.

Propisi.hr

Od 2. ožujka 2017. na snazi je novi Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti. Autor u stručnom članku daje kratku analizu najznačajnijih novina u zakonu.

1. Uvod

Novim Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti¹ (u nastavku teksta: Zakon), koji je stupio na snagu 2. ožujka 2017., uređuje se posredovanje pri zapošljavanju, profesionalno usmjeravanje, obrazovanje radi povećanja zapošljivosti radne snage, osiguranje za slučaj nezaposlenosti, mjere aktivne politike zapošljavanja, ostale aktivnosti u svrhu poticanja prostorne i profesionalne pokretljivosti radne snage, novog zapošljavanja i samozapošljavanja, izvori sredstava za djelatnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (u nastavku teksta: HZZ) te ustroj, upravljanje i obavljanje djelatnosti HZZ-a. Odredbe Zakona ne primjenjuju se na posredovanje pri zapošljavanju pomoraca koje je uređeno posebnim propisima, osim ako su korisnici novčane naknade sukladno Zakonu. Jedan od razloga za donošenje novog Zakona leži i u potrebi njegovog usklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije.

Tako se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenose Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC²; Direktiva 2014/54/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o mjerama za lakše ostvarivanje prava zajamčenih radnicima u kontekstu slobode kretanja radnika³ te Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu⁴. U nastavku dajemo pregled najvažnijih novina u Zakonu.

2. Obavljanje djelatnosti u vezi sa zapošljavanjem

Djelatnosti u vezi sa zapošljavanjem obavlja HZZ sukladno Zakonu i drugim propisima. Djelatnosti u vezi sa zapošljavanjem, osim osi-

guranja za slučaj nezaposlenosti, mogu obavljati i pravne osobe kao trgovačka društva i fizičke osobe kao samostalnu djelatnost⁵.

ističemo...

Strana fizička i pravna osoba sa sjedištem u drugoj državi ugovornici Europskog gospodarskog prostora koja u toj državi obavlja djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem, može u RH privremeno ili povremeno obavljati one poslove koje je prema propisima države u kojoj ima sjedište ovlaštena obavljati, nakon što o tome obavijesti ministarstvo nadležno za rad u pisanom, ili elektroničkom obliku.

Navedene pravne i fizičke osobe, osim HZZ-a, obavljaju djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem za tražitelje zaposlenja bez naknade te djeluju nepristrano u odnosu na tražitelje zaposlenja i poslodavce. Pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem uz iste mogu obavljati djelatnosti istraživanja tržišta i ispitivanja javnog mnijenja, djelatnosti savjetovanja u vezi s upravljanjem te djelatnost ustupanja radnika korisnicima za privremeno obavljanje poslova prema posebnom propisu. Srednjoškolske ustanove mogu obavljati poslove posredovanja za povremeni rad svojih redovitih učenika u zemlji, a iznimno i za redovite učenike drugih srednjoškolskih ustanova sa sjedištem u istoj županiji, temeljem pisanog sporazuma koji su dužne dostaviti ministarstvu nadležnom za rad.

1 Nar. nov., br. 16/17 od 22. veljače 2017.

2 SL L 14, od 20. siječnja 1998.

3 SL L 128/8, od 30. travnja 2014.

4 SL L 376/36, od 12. prosinca 2006.

5 Čl. 4. st. 2. Zakona.

3. Osobe obvezno osigurane za slučaj nezaposlenosti

ističemo...

Za slučaj nezaposlenosti obvezno su osigurani svi radnici u radnom odnosu i s njima, prema posebnim propisima, izjednačene osobe, kao i osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost i po toj osnovi su obvezno osigurane prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju⁶ (u nastavku teksta: ZMO)⁷.

Osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost i po toj osnovi su obvezno osigurane prema odredbama ZMO-a su:

- obrtnici i trgovci pojedinci, upisani u odgovarajući registar;
- osobe koje sukladno posebnim propisima samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost kao što su odvjetnici, privatni zdravstveni radnici, umjetnici, novinari, odgajatelji, lektori, prevoditelji, primalje i drugi;
- vrhunski sportaši;
- osobe koje su po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva obveznici poreza na dohodak, ili poreza na dobit;
- osobe koje obavljaju djelatnost za čije obavljanje nije propisano izdavanje odobrenja ili registracije, ali imaju obilježje samostalnosti, trajnosti i s namjerom stvaranja izvora dohotka ili dobiti i po osnovi obavljanja tih djelatnosti su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, kada nisu korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad i korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti;
- osobe koje obavljaju domaću radinost i sporedno zanimanje, kada nisu osigurani po drugoj osnovi i nisu korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad i korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti;
- osobe koje obavljaju poljoprivrednu djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje, a upisane su u upisnik poljoprivrednih gospodarstava u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, kada nisu osigurani po drugoj osnovi, nisu korisnici mirovine ili nisu na redovitom školovanju;
- članovi uprave i izvršni direktori trgovačkih društava i upravitelji zadruga;
- hrvatski državljani zaposleni u inozemstvu kod međunarodnih organizacija i stranih poslodavca, kada nisu obvezno osigurani prema inozemnim propisima na koje se odnosi međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju i uredbe EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i;
- hrvatski državljani zaposleni na teritoriju RH kod poslodavca sa sjedištem u inozemstvu, koji nemaju registriranu podružnicu u RH, kada nisu obvezno osigurani prema inozemnim propisima na koje se odnosi međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, ili kada nisu obvezno osigurani prema uredbama EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti. Osiguranje za navedene osobe provodi se na načelu solidarnosti.

4. Prava koja ostvaruje nezaposlena osoba

Nezaposlena osoba, temeljem osiguranja za slučaj nezaposlenosti, ostvaruje pravo na⁸:

- novčanu naknadu;
- mirovinsko osiguranje;
- novčanu pomoć i naknadu troškova prijevoza za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja na radnom mjestu;
- jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i selidbenih troškova.

Treba istaknuti kako su državljani država članica EU, Europskoga gospodarskog prostora i državljani Švicarske Konfederacije u pravima i dužnostima utvrđenim Zakonom izjednačeni s hrvatskim državljanima⁹.

5. Ostvarivanje prava po starim propisima

Korisnici prava za vrijeme nezaposlenosti koji su do dana stupanja Zakona na snagu ta prava ostvarili prema propisima o zapošljavanju koji su se primjenjivali do toga dana, ta prava ostvaruju u istom opsegu i nakon stupanja Zakona na snagu, sve do njihova prestanka¹⁰.

Iznimno, sukladno čl. 84. st. 1. Zakona, nezaposlenoj osobi (ženi) koja je ostvarila pravo na novčanu naknadu do zaposlenja ili nastupa neke od okolnosti propisane Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Nar. nov., br. 80/08.) produžit će se pravo na novčanu naknadu do ispunjenja uvjeta godina starosti za stjecanje prava za starosnu mirovinu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu iz čl. 26. i 27. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju¹¹ (u nastavku teksta: ZID ZMO 2010), ako ispunjava uvjet ostvarenog mirovinskog staža propisanog u čl. 26. i 27. toga Zakona.

6. Zaključak

Zakon sadrži brojne novine od kojih zaključno navodimo samo neke. Možemo reći kako se važne novine u Zakonu odnose na olakšavanje procedure pravnim i fizičkim osobama za obavljanje djelatnosti u vezi sa zapošljavanjem na način da iste nisu dužne ishoditi prethodnu dozvolu ministarstva nadležnog za rad. Također, predmet Zakona više nisu prava koja ostvaruje osoba uključena u stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa i stalni sezonac, jer se ona sada uređuju Zakonom o poticanju zapošljavanja¹².

Literatura:

- 1) Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Nar. nov., br. 16/17) – www.propisi.hr;
- 2) Zakon o poticanju zapošljavanja (Nar. nov., br. 57/12, 120/12 i 16/17), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 3) Zakon o mirovinskom osiguranju (Nar. nov., br. 157/13, 151/14, 33/15, 93/15 i 120/16), pročišćeni tekst – www.propisi.hr;
- 4) Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC (SL L 14, 20.1.1998.);
- 5) Direktiva 2014/54/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o mjerama za lakše ostvarivanje prava zajamčenih radnicima u kontekstu slobode kretanja radnika (SL L 128/8, od 30.4.2014.);
- 6) Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376/36, od 12.12.2006.).

8 Čl. 7. st. 1. Zakona.

9 Čl. 8. Zakona.

10 Čl. 83. Zakona.

11 Nar. nov., br. 121/10.

12 Nar. nov., br. 57/12, 120/12 i 16/17.

6 Nar. nov., br. 157/13, 151/14, 33/15, 93/15 i 120/16.

7 Čl. 6. st. 1. Zakona.